

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY IV : NÚM. 30

REVISTA D'INCA MENSUAL
JUNY 1922

Redacció i Administració
Murta, 5.-Inca

L'HARPA D'INCA A LLUCH

Amb gran alegria d'esperit i amb un programa ben festiu i ple l'Orfeó ha verificat se projectada excursió a Lluch, el dia 25 de juny.

Els nostros letors hauràn de perdonar que hi dediquem les columnes d'aquest numero. Es tracta d'una novella entidad, despertadora de l'anima mallorquina, i e-hi ha que encobeir-la i encoretjar-la, per més que sembla que no hi fa falta.

Comensarem per donar cabuda a les quartilles que lletgi com a President de L'Harpa el nostro Director en el acte del concert, després d'haver saludat el Batle l'amo de Can Pontico D. Miquel Cerdà i la Pda. Comunitat de Lluch en nom de l'Orfeó i del Batle d'Inca D. Miquel Pujades i del Rector D. Francesc Rayó, que rigné que erem grans amics i protectors de l'Harpa. Diuen així.

Fa temps que desitjàvem venir. Volem que la primera sortida fos a Lluch, per tributar nostros homenatges a la Reina de Mallorca, que té son august palau dins aquesta serralada de montanyes. «L'Harpa d'Inca» ha tengut fretura de consagrar-li les armonies del seu cant juvenívol. Som aucells que prenim la volada dins un am-

bent materialista que res en sab d'espirtualitats i de gàia ciència i necessitam la mirada suggestiva de la *Morena de Lluch* —com diu la cançó popular— per no decaure en l'entusiasme per les coses bones i belles.

No ès ver que la Moreneta de Lluch, qui té la color de les nostres xeixes, par que hagi d'entendre més la nostra fairsor — i permeteu-me l'expressió — que les altres set germanes mallorquines? Ella, la nostra dolça Mare, està aquí, dins un esplendent santuari a on l'art i la forma gràcil sonriuen en les cantories de l'Escolania candorosa i en les funcions litúrgiques dels ministres que rodengen son altar. Aquí, fins la natura ès més armònica i cantora. Canten els penyals altíssims que semblen tiples que amb la seva llengua argentada volen arribar al cel. Canten les valls i els boscs com a baixos de veu aflautada que sostenen l'equilibri armònic d'un imponent concert montanyenc. No sentiu d'aquí mateix l'aigua dolça que canta, brollant de les fonts dels pollangres i saltant de les penyalades? Aquí el remor dels pins, els refils dels aucells, la dolçor de la pregària, els esplais d'alegria dels agraits i la veu dels àngels de

cota blava, són els components d'un gran orfeó d'armonia triumpfal i sempre fresca, que canta entorn de la Reina sobirana que hem venguda veure.

Però no és tant sols aquest quadre de poesia externa que demostra la relació que hi ha entre el cant i la devoció a la Verge de Lluch. Vegem si trobam altres semblances espirituals.

«L'Harpa d'Inca» se presenta a la vida artística per cantar cançons populars. I qui com la Mare de Deu de Lluch, en sab l'origen i l'història de cada un dels mots del folk-lore mallorquí? Davant ella, en llargues centúries, ha passat i segueix passant la pagesia de Mallorca, del pla i de la montanya, aquella pagesia de que se forma el gran poeta poble, autor de les cançons i tonades populars tan garrides i escaientes. Elles casi sempre són reveladores d'un succeït important, d'un sentiment del cor, noble o mesquí; sense, emperò, senyalar ses fetxes, sos llocs, ni sos noms. La Verge de Lluch si que e-hu sab tot a pedres menudes, si que los conegué an els protagonistes dels fets populars, oblidats dins el temps, perque les grans penes o alegries que inspiraren les cançons indígenes les hi anaren a contar sos propis autors, de nosaltres inconeguts, tot esflorant son cor a sos peus amorosos. Me fund per dir això, que tots els mallorquins, en les grans crisis de la vida cercam per remei suprem la Verge de les montanyes. Tal vegada aquella codolada que expresa uns amors fructats, una gran tribulació de l'esperit, que se canta amb una tonada melengiosa, és treta d'un cor qui vengué a Lluch a contar-li les seves congoixes. Pot ser que aquella cançó joiosa, d'aires festius, que diu una alegria, és estada obtorgada per una prometença a la Verge Morena. Dins nostre abundós fol-klore se troben moltes cançons que anomenen la Mare de Deu de Lluch en sentiments ben diferents, però sempre devots.

La devoció, idò, a la Moreneta i nostros cants i cançons honrades tenen un punt de contacte, són dues oracions pariones, són dos efectes produïts per un mateix sentiment.

E-hu veis, estimats amics, com la nostra faisor prop d'Ella està en caràcter? E-hu veis, com era un deure de bons mallorquins i bons inquers que la primera visita fos per ella? E-hu veis, com és llògic que li consagrem el nostro cant? En aquest dia de fondes emocions, serà, pels qui integren l'Orfeó, dia de inesborable memòria. En son recort portarem perfilada la gentil silueta de la santa imatge de Lluch, aixís en moments de fruició artística, recordarem la seva morenor sugestiva, color del pa de la pagesia, i nostro exultament serà més bell i gran per cantar el lema de de fè, pàtria i amor.

IMPRESIÓ

No és que dins «L'Harpa d'Inca» hi hagué diferències, tots son amics i van a un ideal comú, però quand ha acabat l'ensai els coristes s'apleguen a estols i se fomenten las amistats íntimes, particulars, i se formen set o vuit colles distintes.

Però el dissapte de l'excursió a Lluch tothom era íntim, l'alegria no podia concentrar se dins el pit i desbordava... I les estretes de mà se multiplicaven i els uns se manifestaven als altres, sense sabrer perquè, tant sols animats per una idea, per una gaubança general.

Qui va dormir a pler aquella nit? No era possible. La partida era a gran dia. Mes a sortida de sol per tot se veïen orfeonistes aixerrits, amb la cara irradiant alegria, com si tornassen a la llum ixent els besos i salutacions que enviava.

—Epl que tal? fora són!

—I tu?

—Quand t'has aixecat?

—A les tres i mitja ja estava despert, i, nom del Pare i del Fill i ja he estat peus alts, i m'he passetjat pel carrer Major fins que ha vengut en Juan.

—I jo...

I cada hù contava la tramitació dels seus actes matiners, i cada hù s'esforçava per conquerir la supremacia.

Vengueren els camions. Engoliren en son ventràs tota la jovenalla. Va sonar la sirena amb veu estrident de monstre que se posa en camí, i arrencaren amb peresa per canviar després son moviment feixuc de cuc a fera en una voladúria.

Atravessàrem els carrers del poble i sortirem triomfals a la forana. I esclatà de les entranyes del camió, un càntic, entusiaste, vibrant, el triomf del que romp les cadenes, orquestrat amb el renou del motor de la màquina, i el giscar de las bocines, envoltat per un nigul de pols. Era una àguila victoriosa, sortida d'una gàbia d'opresió.

*Quand varen tallar la soca,
va quedar s'eterna arrel...*

Volàvem; passàrem Seuva i torna sentir-se el cant, com una manifestació de la nostra personalitat, com un presentament fet per nosaltres mateixos, cassi orgullosos de ser qui erem.

I baixam a Caimari; el cantar continuava mentres pasavem aquell troç de carretera, drete i fatigosa per l'esperit, però encara adormida com ignorant de la xafagor de lo mig dia.

Oh el poblet qui jeu recolzat sobre la falda de la serralada que li fa de mare! Com nos sonriu! I el passam d'un vol, sempre cantant, sempre cantant!

El monstre de foc entra dins la muntanya i s'enfila per pujar-la, i se retura pantetjant i son bramul augmenta. Amb la graciositat d'un serpent volta i revolta. Els nostros ulls veuen... i miren. Veuen pinars; s'alcen fins an els nius de les moixetes i s'abaixen fins abaix de tot, allà on corre un torrent... allà on hi ha una caseta que li fa de paret una pedra disforme que va devallar de les altures fa qui sab el temps.

I quand s'obrin les muntanyes, la nostra vista s'escampa dins l'infinidat del pla, fins allà on el cel dóna son braç d'espòs a la terra... allà lluny, borrosament... indestriable.

Som an el Salt de la Belladona i tothom guaita al fons. Una pedra cau i en sa precipitació s'en porta una cort de macs petits, com un sol apagat, minúscol, com un centre de sistema amb sos planetes.

Oh la bella Dòna qui caiguè de dalt de la penya tallada, més amunt, el doble d'a-

llà on som nosaltres!...

Oh el miracle gran de la gran Santa Maria!... Ningú parla del fet però l'enteniment de tots volà un minut an el temps de l'avior, quand un homo i la seva bella pasaven per allà dalt del Camí del Guix...

I sortirem a la vall de Lluch. Blanament baixàrem fins an els peus de la Mare de Deu. Eram arribats al fons de la catsa on se guarda la perla mallorquina, catsa magestàtica, de mineral, encoxinada de verdor, com una esmeralda que encasta una perla de diafanitat sens màcula.

El camió on anaven mos companys i jò, va arribar primer. Dos minuts i arribaren els altres amics.

Bon viatge Erem Lluch.

Oh santa alegria qui mos produeixes com a trastorns fisiològics, qui sembla mos vols fer estallar la caixa toràtica sota la presiò d'un cor aixemplat!

Ben prest la Font cuberta rebia la nostra visita.

Anarem a saciar la set del cos amb aquesta aigua fina i suau com el vellut, qui qui no te cap gust i tots los se concentra.

Aigua de vida, força del cos, força de l'ànima! aigua que brolla d'unes entranyes de pedra, tribut i homenatge de la serra a la seva sobirana! Nosaltres te saludam, nosaltres els cançoners de la terra, extasiats amb ton monotònic renou, acompanyat de refilets de rossinyols aniuats an aqueixos platens que l'ombretjen.

Ha comensat l'Ofici.

El chor esclata. Les nostres veus pugem magestuosament fins a l'altar de Maria, que sosté en sos braços l'Infant.

Kyrie... Crisite eleison...

Bell sermó de dominica, homilia per aquests montanyencs que venen per camins empredegats de la possessió a oir missa, devotament, amb cara bondadosa de fidels antics, oblidats del món febrós, solius dins l'agre, sabent sols el regust de balls típics, gentils de ver, que poden ballar-se davant la Mare de Deu.

I ve després la gran confessió: *Credo in unum Deum* diu el sacerdot i nosaltres ratificam aquesta veritat que no mos entretemim a duptar, i amb tots els nostros pulmons a voltes, i com l'onatge sens embat les altres, sugestionats sempre per una batuta avasalladora cantam el *credo*. Vengué

l'amen i tots sentírem una esperança d'enhora bona. No nos enganàvem perquè els *qui ho entenen* d'entre nosaltres diuen que mai l'haviem cantat tan bé.

La Sala de l'Infanta està plena.

Els coristes dins un anhel de mostrar-se visibles sensiblement, aguardaven impacients l'hora de la seva part en el concert.

El nostre president va presentar-nos a la bona gent d'Escorca i nosaltres cantàrem i diuen que cantarem bé. Si així fou ho deven an aquell estat anímic en que nos trobàvem, an aquells batecs dels nostros pits, an aquells encants que nos enlluernaven.

Va passar un vol d'àngels per dins la sala? No ho sé! Però uns infants vestits de blau, difongueren per l'ambient una música del cel. Sentírem sons de violins, batecs d'ales, remors d'una milícia que passava.

Tanta bellesa feria els cors; i un cor més intensament ferit que els altres, va aixecarse i va plorar paraules tendríssimes, entusiastes, fraternals. Oh!, el Conciliari del Círcol va fer un discurs sublim!

Després anàrem a l'Ajuntament.

Anàrem a donar-li nostre salut de mallorquins. El salut dels germans d'Inca als germans d'Escorca. I sentint-nos fortament patriotes surgiren nostres veus:

«Mallorquins aimem la terra
com cap cosa d'aquest món
ni en la plana ni en la serra
nostro geni no's confon»

Nosaltres, la gent del cor del plà, érem germans de la gent montanyenca. Oblidàvem per un moment l'orgia ciutadana per volar amunt, per perdre-mos entre la pau de les oliveres, per gaudir de tranquil·litat i de bonança.

Dinàrem.

Bella taula. Casi no se veien d'un cap a l'altre. Va presidir Fraternitat, aquesta fraternitat mallorquina plena i tota amor.

Tot ho embolcava el patriotisme i l'emoció.

Diràn si es falta d'urbanitat? No ho sé! Però amb entusiasme, d'un cap de taula surtí de bell nou esplendent: «Mallorquins aimem la terra...»

Mentres se nodria el cos, l'ànima volgué

mostrar la seva presència

L'hora de partir s'acostava. El coro havia de despedir-se de la Reina.

Anàrem oficialment al camarí.

SALVE! SALVE! clamaren tots com una sola veu, i pujà l'antífona fins a la Moreneta.

I li diguerem Mare, i li diguerem Reina, i li diguerem dolça i esperança nostra.

L'acte oficial esdevengué eminentment de sentiment al aplegar les mans a l'Hosta augusta.

Tornàvem a Inca.

El sol s'amagava moridor, vermeient... però no destilant llàgrimes de posta, sinó besant-mos amb besos indefinibles.

Talment com havia fet el matí.

LLORENÇ M. DURAN, *orfeonista*.

La precedent impressió, a on, en mig de la descripció del passatge i dels actes realitzats, s'endevina l'esperit de germanor i grandesa dels orfeonistes, en excusa de fer una resenya detallada i més quand aquesta ja ha sortida damunt el periòdic *l'Almudaina*.

Mes no podem deixar de consignar l'agraïment més cencer de part de la direcció de *L'Harpa*, an el Rnt. Prior i demás Pares per la franca acollida que dispensaren a l'Orfeó, prenent part interesada en tots els actes i fent cantar l'angelical Escolania per nosaltres, i afegin a tot això, un esplèndid refresc, i unes fotografies que tregué un religiós del grup de l'excursió; fotografia que publicarem, si Deu ho vol, el número vinent.

Resta també reconegut l'Orfeó al digne Batle d'Escorca per les atencions que rebrem al visitar la casa de la Vila, obsequiant els cantaires amb tabac i licors.

Que ja Mare de Deu de Lluch protegessa a tots els que cooperaren en aquesta hermosa festa, i doni a *L'Harpa* d'Inca la dretura de l'esperit per aglapir els laudables fins que se proposen sos fundadors.

Ciències, arts i religió
fan la civilització.

HIMNE MALLORQUÍ

per cantar els nins a les escoles

Bella terra mallorquina
la de Lluch i d'el Gorc blau
de la Verge Catalina
i de Lull breçol suau.
Bella terra mallorquina,
Deu te dó salut i pau!

Flors nosaltres d'eixa terra
hem florit per a fruità;
amb la fe qui mai s'aterra
esguardant el més en-llà.
—Flors avui de nostra terra,
prometènça per demà.

Siem forts com la nissaga
dels herois de l'avior.
—Be de pàtria no se paga
més que amb glòria i amb amor—
Siem forts com la nissaga
del gran Rei Conqueridor!

De Mallorca l'encisera
honorem el bell parlar,
argentat, com l'olivera,
remorós, com nostra mar...
Es la mel, la llet primera
que la llengua va tastar.

Bella terra Mallorquina
la de Lluch i d'el Gorc blau,
de la Verge Catalina
i de Lull breçol suau.
Bella terra mallorquina,
Deu te dó salut i pau!

M.ª A. SALVÀ

Croníco d'Inca

MES DE JUNY

Dia 4 —Festividat de Pentecostés. A la Parròquia se fan coranthores E-hi predicà

el Pare Fornés, Franciscà. El Batle i alguns retgidors asisteixen a la conclusió.

Dia 11.—Se fa la festa de les Capelletes a la Parròquia.

Dia 12.—Es troba un homo mort dins un pou a una finca de derrera el Corté. Se creu que hi va caure al matí, quand posava la corriola que solia decantar tots els vespres.

Dia 13.—A Sant Francesc fan la festa de Sant Antoni de Padua. Enguany per primera vegada la fan amb Coranthores que comensaren diumenge. De dia en dia va augmentant el culte catòlic en aquella esglèsia.

Dia 15, Festividad del *Corpus*. Ha revestit gran solemnitat. A l'ofici ha predicat Mn. Andreu Caimari un meravellós sermó i l'Orfeó d'Inca cantà la missa d'En Cico gnani amb la gràcia de l'art ben sentit. Les autoritats e-hi eren.

Se temia que el capvespre no es pogués fer la processó a causa del temps que amenaça; però a l'hora de sortir s'estirà i se pogué fer i ben solemne.

Se posà en moviment per assistir a ella tot lo bo i millor de la nostra societat. Les associacions piedosos amb sos tabernacles i rics penons. Les ordes religioses. La tropa que estenia el cordó per allà on havia de passar. Les músiques: Municipal i la del Regiment. Les autoritats: civil, militar i judicial; l'Ajuntament que e-hi era en ple. Mentres tant per les balconades se penjaven els domassos i es preparaven les flors per tirar al Santíssim. Resultá una festa solemne, plena de tot.

Dia 24 —«L'Harpa d'Inca» va a cantar una Salve a Santa Maria la Major amb motiu que demá matí ha de fer sa primera sortida fora d'Inca.

Dia 25—A la plaça de braus se fa una vedellada que devertí molt la gent:

—Enguany hi ha haguts bastants d'au-barcocs, però no han valgut res per la poca demanda que han tenguts.

de resultados pedagógicos satisfactorios, fué una muestra de que latía un trabajo encaminado al bien de la enseñanza, va a seguir otra mucho más interesante y en la cual demostrará más claramente el Ayuntamiento el interés que quieren tomarse por este fin algunos de sus miembros.

En las próximas fiestas de S. S. Abdon y Sennen será dedicada una tarde exclusivamente a un acto simpático por ser infantil.

El programa ha sido considerado pedagógicamente. Se le dará el sentido que requiere la fiesta, desarrollándolo bajo un punto de vista moral, de recompensa y de ejercicio.

Todos los niños y niñas de las escuelas públicas y privadas de Inca, luciendo lazos de colores, se situarán en la plaza Mayor desde donde, en manifestación y pasando ante las reliquias de los Patronos se dirigirán, recorriendo las calles de la ciudad al jardín del P. Serra, desfilando ante la estatua como homenaje a la gloria patria.

Continuará el cortejo infantil su camino, dirigiéndose a la Plaza de Toros.

Allí, en el redondel, el Ayuntamiento repartirá premios a los alumnos más aprovechados y obsequiará con un pastel a los demás.

Entonces 80 niños y niñas dirigidos por el profesor de gimnasia rítmica D. Ramón Morey, harán interesantes ejercicios y cantos con gestos.

A la brillantez del festejo se sumará el Himno escolar mallorquín de D.ª M. A. Salvá, cuya música es del Maestro inquisense Sr. Salas, cantado por el conjunto de pequeños asistentes que subirá por los aires como una expansión tierna, pura, eminentemente infantil.

«L'Harpa d'Inca», las Bandas de música todo, cooperará a hacer esplendente este acto de nuestros pequeños.

Con el fin de darle mayor importancia se ha ofrecido al Exmo. Rector de la Universidad de Barcelona la presidencia del fes-

tival, a cuyo ofrecimiento ha contestado atentamente, excusándose de asistir por impedimentos del cargo que ocupa, y delegando al Alcalde de Inca para que le represente.

Esta fiesta integrada como un número importante de las que han de celebrarse en obsequio de los patronos, es una prueba del deseo de trabajar, es un propósito de nuevos planes y de nuevos éxitos.

Ahora que las autoridades despiertan, cumple al pueblo el cooperarlas. Es de esperar que así será. Las gentes tendrán conciencia de que la ruta seguida hasta ahora no es la verdadera y se unirán a sus directores y con el afán de apagar la sed de las almas, serán vencidas todas las dificultades.

Augurémonos, pues, que pronto veremos unida a nuestra importancia comercial, una brillante intelectualidad.

Allair.

TINTES D'ESCRIURE

An el nostre establiment es troben tintes de moltes classes, com la **Sama**, la **Pelikan**, la **Vigty**; tintes estilògràfiques, en colors per dibuixos, tintes xines en negra i colors, la **Sama** negra en pols, La **Perfecta** negra i colors en pols de gran resultats

Tinters plens de tinta Sama,

Sagells de goma i de metal

Aquesta Imprenta s'encarrega
: de fer-los confeccionar :

Cuaderno de Rotación

La explicación del uso de este cuaderno, tan aceptado en otros países, se encuentra al mismo en las páginas de observaciones. Un ejemplar 50 cts. docena 5 ptas. cien 40 pts.

Libro de las claras y virtuosas mujeres

Magníficamente adecuado a las niñas de 10 a 12 años y que acompañará a la mujer durante toda su vida como una fuente de consuelo y bellos ideales.

Obra pulcramente editada con multitud de grabados y artística encuadernación.

Ejemplar: 1'60 Docena: 17 Pesetas

Los buenos maestros deben proveerse del libro formador del carácter, titulado:

Libro de los Ejemplos

Ejemplar: 0'90 Docena: 9 Pesetas

Cuadros de S. M. el Rey

los hay en esta Librería en color sepia

Tamaño 70 x 50 a 4 pesetas uno

Historia de Mallorca

compendio de la historia local, adecuada a las normas pedagógicas modernas, con tendencia a la formación del carácter.

Ejemplar: 1'60 Docena: 17 Pesetas

MALLORCA EDITORIAL

desea llevar a las escuelas arte y ciencia y sirve a todos los encargos de librería y material de enseñanza.

M. DURÁN, Calle de la Murta, 5
INCA - Mallorca

Diccionaris

de les principals llengües

En Castellà (varies classes i edicions)
—Català-Castellà i Castellà-Català—
Italià-Espanyol i Espanyol Italià.—In-
glés-Espanyol i Espanyol-Inglés—Es-
panyol-Alemà i Alemà Espanyol—
Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

Biblioteca Editorial

DE CA-NOSTRA

Almanac literari de l'any 1911. (Porta 23 composicions de poetes mallorquins) —En rústica: 50 cèntims.

Recordatori Pelegrinació mallorquina a Lcurdes. Festes del cinquentenari de la darrera aparició de Maria Immaculada, per Mossèn Salvador Galmés i Sanxo. — En rústica: 50 cts

Aplec d'himnes i poesies del Puig d'Inca del Santuari de Santa Magdalena i de la Creu de la Minyó de distins autors. — En rústica: 25 cts.

Als gloriosos Patrons de la ciutat d'Inca Sans Abdón i Senen. Màrtirs de Jesucrist. Goigs, tradicions i notícies històriques p'En Miquel Duràn (Porta la música del goigs treta per Mn. Bernat Salas, organista de la Seu). = Una peseta. — (Agotat).

Mes ae Maria casolà = Compost damunt un que n'ordenà un Pare de la Companyia de Jesús p'En Miquel Duràn. — En rústica: 40 cts.

Impresions i notes biogràfiques de Na Margalida de Costitx. Terciaria Franciscana i Maria dels Sagraments Calvaris, p'En Miquel Duràn. En rústica 0'30; amb una fotografia, 50 cts.

Recordança. — A Santa Maria la Major. Titular de la Parròquia de la Ciutat d'Inca. Aplec de Poesies de distints autors. (Porta onze composicions) En rústica: 75 cts. En paper lux 1 25.